

כט א' גז, ועפ

20

ויכתב משה את מוצאייהם למשיעיהם... ואלה משיעיהם
למושאייהם (לט, ב)

| כמה התחיל הכתוב ב"ויכתוב משה את מוצאייהם למשיעיהם" ומיד נאמר להיפך
"ואלה משיעיהם למושאייהם?"

ויש לבאר העניין במשל:

איש אחד נשא אשה שנייה, והיה לו בן ממשתו הראשונה, והיתה האם החורגת
מציקה לבנו. לימים נזדמן האב לעיר אחת וראה שם נערה בת-טוביים, ראה אותה
מתאימה לבנו והתקשר עם אביה בשיזון. כשהייתה בישר לבנו על הזוג
הטוב שמצא לו, וקבע מועד החתונה מקץ שלושה חדשים. ביום החופה שכר האב
עגלה ונסעו למקום מגורי הלכה. אחרי שנסעו קצר, אמר הנער לבעל העגלה: הגז

לי, כמה פרסאות כבר התרחקנו מעירנו? השיב לו בעל העגלה: כבר עברנו שלשה
פרסאות. לאחר כך חזר הנער ושאל: כמה פרסאות כבר התרחקנו מעירנו? השיב
לו בעל העגלה: שבע פרסאות. ולבסוף שאל גם האב את בעל העגלה: עד כמה
פרסאות יש עד לעירו של המוחותן?

שאל הנער את אביו בחתימה: אני שאלתי כמה פרסאות כבר עברנו מעירנו,
ואילו אתה שואל עוד כמה פרסאות יש עד לעירו של המוחותן?

ענה לו אביו: אתה מימיך לא הייתה עירו של המוחותן ואין אתה מכיר טיבו,
ויאת הכליה לא ראית בעיניך. אין אתה ידוע שהמוחותן הוא איש מכובד בעירו,
בר-abhängig ומופלג בתורה, והכליה נאה וחסודה - ושידוך טוב מזה אין לשער כלל
בשבילך. שאלתך ובקשתך היא רק להיפטר מעונשה של אמר החורגת, להתרחק
ממנה כל האפשר, ולכן שאלת כמה כבר התרחקנו מהעיר? אבל אני נותן את
עיקר דעתך על הטוב הרבה הצפוי לך בבבית המוחותן המופלג בתורה וביראת-
שםים, ועל כלתך היקרה אשר הוועיד לך, ובכל לבך רוצה להתקרב מהר ככל האפשר
למוחז אושרך, ולכן שאלתי: מתי נבוא לעירו של המוחותן.

והנמשל:

בני ישראל לא ידעו עדין חטיבתה של ארץ ישראל, ומשאת נפשם הייתה
לברוח מארץ מצרים אשר בה נתענו הם ואבותיהם. לא כן משה רבינו, שידע להיכן
הוא מובילכם, לא רץ זבת חלב ודבש שכל טוב בה - לכן מנה את המשעות אשר
לפנינו, "ויבתב משה את מוצאייהם למשיעיהם", ואילו ישראל עשו את החשבון רך
על ההרחקה מכור העוני מצרים, ולגבם היה זה "ואלה משיעיהם למושאייהם".

(אהל יעקב)*

ג' גזג' גז

בחידש החמישי באחד לחידש (לב, לח).
הנה לא נמצא בכל התורה שהזכירה וקבעה לדורות יום מיתחו של
צדיק וולתי באחרון הכהן, ולא צכו לו לה אף לא האבות הקדושים ע"ה,
וכאור העניין נראה כי מרות המיחות של אחרון גרמה לו, שהיה אהוב
שלוט וונטף שלום ונמייחנו ומ Abel עליון כל ישראל כדמותם לעיל (כ.
כט) שנסתלק מהם עמוד השלים, אשר עני כיל ישראל נשואות היו אליו
בכל ריבב ומשאמ איש עם רעהו, ונקבע יום זה בכיה ופורענות לישראל
לדורות, שנשכננס אב ממעtin בשמחה, ונגה צדיקים להעתנות בו אף
על פ' שראש חדש הוא. וכראיתה בטור או"ח (ס"י תק"פ) עי"ש.

(ל"ח) בחודש החמישי באחד לחידש: לא
זהודיע הכתוב לא בmittah משה ולא בmittah
MRIIM החודש והיום, כי אם בmittah אהרן³⁰.
למדנו שאותו החודש גומ להיות לשטן
לגמולת עבודה המשכן שהיתה ע"י אהרן
הכתן הרاش. ומזה סמן לדורות רבתנדש
אב יהא נחרוב בית המקדש³¹.

(5) סעיף חמ"ג
ה' ג

ואחרון בן שלוש ועשדרים ומאת שנה במתו בהר ההר, וירשעו הבנעני וכו' (לග: לט-מ)

| ברשי' כאן, למדך שמיית אהרון הוא השמורה, שנסתלקו ענוי כבוד וכוסבור שנותנה רשות להלחם בישראל, ולפיכך חור וכותם עכ"ל. נ בא לומר, בכל מאורעות החיים ישנו פעמים דנסתרה דרכי ההשגה ואינם מבנים איבר מאורע חד יש לו שיוכות עם מה שקדם הימנו, ולפעמים ארכיכים לחכotta כמה וכמה שנים כדי להבין אה"כ איך יש קשר בין העניינים, וביחד בדורנו שנסתרה דרכי השם ואנו תמהים על כמה וכמה עניינים, ארכיכים להאמין דותגלה בעמיד דרכי השם, וכן כאן בשעת מעשה לא הבינו למורי דמה פתאום בא עליהם הכנעני (עמלק), אבל כשהזרו על המשועות ראו את קשר הדברים. וזהו עצין מה שמספרם בשם הגאון ר' מאיר שפירא וזוק' לדיפיש דתשוכת הקב"ה לשאלת משה הודעני נא את דרכיך היהת, וראית את האחורי ואני לא יראו, דיכולים להבין את דרכי השם רק באופן של למפרע, אבל פניו דהינו לעתידות א"א, ושפ"י.

הו גולה למקומות תורה

| ובעיקר דברי חז"ל, 'הו גולה למקומות תורה', שמעתי מהורה"ג ר' חיים יעקב גולדבויבט זצ"ל לברא מדווע כינו את ההליכה למקומות תורה בשם גלות, להורות שיש בהליכה למקומות תורה גדר הצלת חיים, הינו כמו הרוץ בשגגה שיש לו הכרה לנוס לעיר מקלט על מנת להציל את חייו, כך בז תורה חייב לילכת למקומות תורה בכדי להציל את חייו הרוחניים.

ובדרך זה שמעתי ממנו עוד, להסביר מה דעתה בגמ' (מכות י). אמר יצחק מי קרא ונש אל אחת מן הערים האל וחוי, עביד ליה מידי דתהי ליה חיota, תנא תלמיד שגלה מגלין רבו עמו שנאמר וחוי, עביד ליה מידי זההוי ליה חיota, ונפסק ברמבי'ס להלכה (רוצח ז, א), תלמיד שגלה לעיר

מקלט מגלין רבו עמו שנאמר וחוי, עשה לו כדי שיחיה, וחוי בעלי חכמה ובבקשה שלא תלמוד תורה כמיתה החובין, וכן הרוב שגלה מגלין ישיבתו עמו, עכ"ל, ולבוארה הדברים צריכים ביאור, שהרי בעיר הלויים ודאי היו גם תלמידי חכמים רבים, וא"כ מה הצורך שיגלה רבו עמו עד שהגמ' מגדרה זאת בכלל עביד ליה חיota.

וביאר כי אעפ"י שאכן יכול ללימוד עיר הלויים, אפילו בלא רבו, עם כל זה מפני שהוא רגיל לקבל תורה מפי רב פלוני, ודעתם קרובה זה זהה, עלול שימוש לימודו להיפגש על ידי הgalot לrob אחר, וזכר זה יגומם בהכרח בכח החיים שלו, כי כאמור, פחות בדגותות רוחניות, הינו שינוי באיכות, ועל כן, כיוון שנצטוינו להחיותו, על כרחנו אנו מוצאים גם להгалות את רבו עמו, (והובאו הדברים בס' אסופות מערכות ח"א עמ' שה),

והיה תמיד מעיר כי יש ללימוד מכך כלל חשוב, שההבדל בין רמה מסוימת של לימודי תורה ועובדותה, לרמה יותר מעוללה, הוא כמו ההבדל בין מיתה לחיים, עד שמטעם זה מגלין רבו עמו, כי בלא רבו, לא יהיה למדו באומה דרגה, והיה בכך משום חוסר חיים.

ולכן הדגישו חז"ל ואמרו 'הו גולה' למקומות תורה, כי המקום תורה הוא הצלת החיים ממש, בבחינת עביד ליה חיota, כדוגמת הרוץ שנש אל הערים האל יחי, והוא שאמרו שדברי תורה קולטיין, הינו שמצילים את החיים הרוחניים כמו ערי המקלט.

(ולח' בשנת המ' ל'צאת ב' מארץ
מצדים בחודש החמישי בא' לחודש
כל הפטרים האלה למה נאמרו בכלל
ובמקומות הזה (ולא במקום מתחום) בטרט'
ויל עיט דברי מדרש איכה (ובוא בתום'
ד"ה יום שכלו, ב"ב קכ"א), שבעל שנה
היי מתים בגורת המרגלים ט"ו אלף
ופוטרות בט' באב, ובשנה האחרונה
(שנת המ' ל'צאתם ממצרים) בטלת מהן
הגוראה ולא מתו ורצה הכתוב לרמן.
שמית אהרון הכהן כיפורת עליהם, ובפרט
שבנו עליהם כל ב' ואל הובכה על אדם
אשר מוחלין לו על כל עונותיו בשליל
כבוד שעשה לו (שבת ק"ז), ונשלח
למשארים מאותו הדור. וכשנאמר בפ'
חקת פרטני מיתתו של אהרון (שהות קרת
בא לחודש הת' לא ידעו עוד ב''), שנשלח
لتנסהרים, שהרי גם בתשעה באב של
שנת המ' חפרו להם קברים, אלא שנשארו
coilם חיים, כמבואר במדרש איכה (מובא
בשב"ט ד"ה שכחו ב"ב קכ"א), לפיכך
ונזכר הומן בדיק נאן באלה מסעוי, שכתב
משת לפני מטה, כשהסביר עבר ת"ב של
שנת המ' ל'צאת ב' ממצרים, והוא שלא
מתו הנשארים מהגירה או רמש נאן,
שמית אהרון קדוש ה' תשעה ימים לפני
שפירת הסברים האתגרים היא שכיפורת

על הנוגדים נשלחה להם בשליל כבש
שעשו לנו

(6) א' כ'
כ' ג'
ה' כ' ט' א'

(2)

בשיר והתלהבות, ועכ' משיג חיות באמצעות הלויים. והוא מקבל ליקיט שער המקלט וקליטת מ"ב צרי הלויים. והנה אהבתה בא לאדם ע"י החבוננות בגדרות הש"ז וברוב טוב ומטיב לרעים ולטובים, וכעגין שברש"ז ואהבתה ומוט אהבתה והו החרבים דאליה שמתודן עד אתה מכיר בחכמיה ומדבק בדריכיו. אך ענני יחו"ד ה' שאין עוד מלבדו איננו מושג בשכל, אדרבה לפי השכל הגם האנושי גראת קשני הפלים בנשא אחד, כי אנו רואים בעינינו דברים גושים וחמורים ומ"מ אין זה חוף מוקם כלל אלא מלך הארץ בבודו ולמו קודם בריאת העולם בן אחר בריאת העולם כהן אמן בריאת העולם כהן אמן קודם כהניב אמי ה' לא שניתי ואפס וולתו העולם כהניב אמי ה' לא שניתי ואפס וולתו ואיך עוד מלבדו. וזה דבר שאין בכח השכל האנושי להשיבו אלא מהוביים להאמין בכך באמונה שלימה. ועכ' דוגמא דידחו בשש ערי המקטן קולות נמי שלא ליצת וכן שאי הדעת חופס בהיחוד, אבל מ"ב עיי הלויים שמי דוגמת אהבתה אין קולות אלא ליעת כמו שענני אהבתה בא לו לאדם רק מצד הדעת:

ויצו משה את בני ישראל על פי ר' לאמר בן מטה בני יוספ' הרים. זה ורבך אשר צוה ר' לבנות צלפחד לאמר לטוב בעיניהם תהינה לנשים", והרי מיד נצטו"ו "אך למשפחת מטה אביהם תהינה לנשים. ולא תטב נחלה לחה לישר' אל מטה כי איש בנהלת מטה אבתו ידבקו בני ישראל. ווי, ה'ו. פוג' געוויסס - מע צנע טפס, נפי ספטע.

(ונא"ט)

מדברי הרשב"ם נראה כי נתקשה מהו שנאמר להם "לטوب בעיניהם תהינה לנשים", והרי מיד נצטו"ו "אך למשפחת מטה אביהם תהינה לנשים", אם כן אין זה ליטוב בעיניהם.

והנה נתבשרו כאן בנות צלפחד בזירה נוראית, וכמוهم כל בנות אותו הדור, הרי בזה ש מגבלים אותם לסתם להתחנן ורק עם בני אותו השבט, יורד והיעץ שלהם משמעותית, יתכן שישנם נערות רבות שהיו רוצחות להשתדר עם בחורים מסוימים ועתה אין הם יכולים כי הינם מגבלות רק לבני שבטן.

באה תורה למדנו, כי גע' כאשר יש לبشر בשורה מן הסוג זהה שלא קל לשמווע אותה, ציריך לפתוח בחלק החיווי שבה, لكن מתחליל לומר להם "לטוב בעיניהם תהינה לנשים". ובב' ראשון הם יכולות להתחנן עם מי שם רוצות, רק לאחר מכך מגיעה ההגבלה, "אך למשפחת מטה אביהם תהינה לנשים", אינו אומר מיד את הכל אלא לאט לאט.

יסוד גדול בענני חינוך יש לנו ללימוד מכאן, כאשר באים להגביל יילך, ופעמים רבות ציריך לעשות כן, מכל מקום אין לומר לו מידי אסור לעשותות ברך ואסור ברך, כי כאשר הילד שומע רק את מה שאסור עליו ביותר לקבל זאת, אלא יש לפתח קודם כל ולומר לו מה מותר לו לעשותות ותרור כדי הדברים להכניס גם את ההגבלה, ברך מתקבלים הדברים על הלב בצורה טובה ובריאה יותר.

שנת תרע"ה
בענין שיש ערי מקלט ומ"ב ערי הלויים שכולן קולות את הרוץ וההפרש ביןין הוא ששש ערי המקלט קולות בין ליעת וכן שלא לדעת ומ"ב ערי הלויים אין קלות אלא לדעת, יש לומר עפ"ם שהגדנו כבר דשת תיבין דיזוזה זו נגד שיש ערי המקלט, ופרש ואהבת יש בה מ"ב תיבין היא לעומת מ"ב צרי הלויים, היזע דא"ז הוא שטמא עליו שהוא כשובך גם יש לו תקנון בקי' כבשידור האוריינל בסוגות ק"ש של הטמה, וכבר אמרתו הטעם דאת דעוי מקלט אין קולות אלא שוגגין, גם מזידין דידי' יש לו נזק קצת כשוגגין, והתיקון הוא בשני אוניות האיטו-תאחס בתמיון ביחסה, שאין גוד מלבדו וכל החינות חמוץות הן ממשית המזא, ועכ' אפי' חטא בחיים והעונש הלא לאבד וליטול מאנו חיותו, משיג חיים חדשים מקור החיים. תזאוף השמי בפרש ואהבת דבויות באנשי באהבה היא בענין ערי הלוים היינו שנספה אל הלוים שעבדתם

(א) ב) ויבתב משה את מזאיהם וגוי. ארך לודעת מה מודיעינו הכתוב בפמאמ' זה, אם לומר שמשה במקם הלא כל התורה משה כתבה והപסעות הכתובים בתורה מכלל הנטורה, עוד קיה לו לומר ויקtab משה את מסעיהם, עוד לפה חור לומר ואלה מסעיהם וגוי וולא בבר אמר אלה מסע'י וגוי, עוד לפה שבנה, בתקלה הקדים לומר למזאיהם ואחר קדים פבת אמר למסעיהם לחתת למזאיהם:

ויראה שהכהוב נתפנן להזיענו סדר כתיבת הפסעות שלא נכתבו ביום אחד אלא על זה הפדר שהחhil משה לכתב בפנקטו במקומות הפלך מיום שיוצא ממצרים. על זה

הדרה, يوم שיוצא ממצרים כתוב פסוק וניסעו בני ישראל מרעקסס וגוי ב' כתובים הכאים באחד הכתובים לפגינו עד כתבת שפטים, וכשחנו בסוכות כתוב פסוק ויסעו וגוי וניתנו בסכת, וכשחנו באitem כתוב שפטו יסעו מסכת, ולשחנו באitem כתוב וניתנו באitem, וכן על זה הדרה קיה כותב כל מסע בזמן עד שהגינו לעברות מואב, ואחר ק' אמר ה' אליו שיטדרם בתורה בדרך שחיו בתוכים אצלו, והוא מה שאמר הכתוב ויקtab משה את מזאיהם פרוש يوم שיוצא ממצרים וهم ב' הכתובים מנישעו מרעקסס עד כתבת שפטים, ואומרו למסעיהם פרוש לסדר כל מסעיהם שנסעו מיום צאכם מצרים עד סוף המסעות, ואומרו על פי ה' לומר שכתב הראשו עצמו קיה על פי ה' הוא אמר אליו שיחיה כתוב והולך, ואומרו ואלה מסעיהם וגוי פרוש אלה הם המסעות האמוריהם שכתב משה למזאיהם כל אחד בזמננו ובמקוםו, וזה העמיקה:

(3)